

MANIFESTNA RAZINA PROMJENA U STRUKTURI DELINKVENCije MALODOBNIH U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ljiljana Mikšaj - Todorović

Originalni znanstveni članak

Odsjek za socijalnu pedagogiju
Fakultet za defektologiju, Zagreb

UDK: 343.9
Zaprimljeno: 30. 09. 1993.

Sažetak

U radu se polazi od pretpostavke da se usprkos povećanom broju otkrivenih, prijavljenih malodobnih delinkvenata u 1992. godini, neće značajnije promijeniti unutarnja struktura kriminaliteta po vrstama krivičnih djela, socijalno-demografskim obilježjima počinitelja i njihovom recidivizmu. Hipoteza se testira obradom ovih informacija na temelju programa CONTAB i usporedbom dobijenih rezultata sa istovrsnima, za ranija razdoblja. Unutar niza zanimljivih spoznaja, među malodobnim delinkventima se u odnosu na ranije dugotrajno razdoblje, ističe porast udjela počinitelja imovinskih delikata kao i onih s mjestom prebivališta u urbanim centrima.

S druge strane, smanjen je udio počinitelja krvnih i seksualnih delikata, djevojaka i djece te počinitelja koji su ranije činili krivična djela.

Ove i druge konstatirane promjene u strukturi malodobničke delinkvencije promatrane su u svjetlu bitnih promjena koje se u Republici Hrvatskoj dešavaju na makrosocijalnom planu, naročito ratnih zbivanja i njihovih posljedica.

KLJUČNE RIJEČI: maloljetnička delinkvencija, Hrvatska, struktura

1. UVOD

Brojni autori i institucije u Republici Hrvatskoj često provode analize raznovrsnih obilježja kriminaliteta malodobnih osoba. Njihov cilj nije samo konstatiranje činjenica već i pokušaj da se sveobuhvatnom spoznajom problematike utječe na one društvene čimbenike koji se bave suzbijanjem i sprečavanjem pojave. Kako je delinkvencija malodobnika nužan nuzprodukt društvenih zbivanja, potrebni su konstantni napor u razvijanju tih čimbenika i unapređivanju njihova rada. Ovo se pitanje ponovo aktualizira naročito onda kada analize pokažu da je u nekom razdoblju došlo do drastičnijih promjena. Pri tome se ne misli samo na promjene u smislu povećanja broja malodobnih delinkvenata u odnosu na neko predhodno razdoblje, povećanje udjela djece među njima i slično, već jednako vrijedi i ako se zabilježi značajno povoljnija slika malodobničkog kriminaliteta, a globalna društvena situacija nije značajno povoljnije izmijenjena. U ovom drugom slučaju vjerojatno se usporedno radi o značajnije nepovoljnijoj slici tamne brojke kriminaliteta malodobnika. Tako proizlazi da je poželjna upravo relativno stabilna brojka otkrivenih krivičnih djela i počinitelja te unutar nje, stabilna struktura kriminaliteta po različitim obilježjima.

Prema brojnim istraživanjima ove problematike, podrobnije pobrojenim u monografiji autora Singer i

Mikšaj-Todorović (1989), čini se da se za jedno duže vremensko razdoblje doista može govoriti o takvom stabilitetu. Od novijih radova u kojima se raznovrsna obilježja malodobničkog kriminaliteta razmatraju usporedno za više godina unatrag, valja spomenuti rad Singera, Kuharić i Cajner (1992) koji konstatiraju da se, s izuzetkom 1991. godine, može zaključiti da se u proteklih devet godina radi o oscilacijama u kretanju broja prijavljenih malodobnika koje ne pokazuju niti uzlazni niti silazni trend. Neznatnost razlika iz godine u godinu, koja je u spomenutom radu izložena verižnim indeksom, upućuje autore na zaključak da se radi o oscilacijama koje su najvjerojatnije rezultat stjecaja niza slučajnih okolnosti te ne odražavaju promjene u osnovnim generatorima kriminaliteta malodobnika. Ista je situacija i sa strukturom kriminaliteta malodobnika po vrstama i broju krivičnih djela, dobnoj strukturi, suučesništvu i teritorijalnoj distribuciji. U 1991. godini riječ je o znatnijem padu broja prijavljenih malodobnih osoba, a autori ističu da je riječ o godini u kojoj je agresija na Republiku Hrvatsku sa svim posljedicama, postajala sve žešća a dio teritorija privremeno okupiran, te stoga na dobivenim podacima ne mogu temeljiti ocjene o početku silaznog trenda kretanja delinkvencije malodobnih delinkvenata. Za tu specifičnu godinu, međutim, učinjene su dvije analize strukture delinkvencije malodobnika i to socijalno-demografskih obilježja delin-